Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma

HALLITUKSEN KÄRKIHANKE

LAPE

Teemme yhdessä lasten, nuorten ja perheiden hyvää arkea

Pirkanmaan LAPE

Ehkäisevän väkivaltatyön kehittäminen Pirkanmaalla

Maakunnan LAPE 19.11.2018

THL: Kunnilla on velvollisuus tehdä ehkäisevää väkivaltatyötä

https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/lahisuhde_perhevakivallan_ehkaisytyo/kunnilla

Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisytyö ja palvelujen järjestämisvastuu kuuluu kunnalle ja siihen puuttuminen kuuluu kaikille hallinnonaloille. Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisytyön tulee sisältyä kuntien hyvinvointistrategioihin ja turvallisuussuunnitelmiin omana toimintaohjelmanaan.

Väkivallan ehkäisyn koordinaattori
Jokaisessa kunnassa tulee olla väkivallan ehkäisytyön koordinaattori, joka huolehtii poikkihallinnollisen ja moniammatillisen työn toimivuudesta. Koordinaattori tulee nimetä virallisesti. Tällöin päättäjät ja esimiehet antavat tehtävää hoitavalle oikeutuksen, valtuutuksen ja resurssit tehtävän hoitamiseen.

Kunnan johto luo palvelurakenteet ja toimintatavat
Kunnan johdon velvollisuus on luoda toimintaohjelman pohjalta palvelurakenteet ja toimintatavat lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyä ja avun tarjoamista varten. Kaikissa sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalveluissa on huolehdittava siitä, että asiakkaat saavat nopeasti kriisiavun ja hoidon väkivallan aiheuttamaan kriisiin.

Henkilökunnan koulutus ja paikallisen palveluverkoston tunteminen
Kuntien johdon tulee huolehtia sosiaali- ja terveydenhuollon henkilökunnan koulutuksesta liittyen lähisuhde- ja perheväkivallan kysymyksiin. Henkilökunnalla tulee olla perustietoa lähisuhde- ja perheväkivallasta ilmiönä, väkivallan vaikutuksista hyvinvointiin ja terveyteen sekä väkivallan uhrin kohtaamisesta.
Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilökunnan tulee tuntea kuntansa toimintatavat lähisuhde- ja perheväkivaltatilanteissa. Paikallisen palveluverkoston tunteminen ja hyvä yhteistyö eri viranomaisten kesken ovat tehokkaan väkivallan ehkäisytyön edellytyksiä. Palvelujen etsiminen ei saa jäädä asiakkaan vastuulle.

SÄÄDÖKSET
Istanbulin sopimus (Finlex)
Sosiaalihuoltolaki (Finlex)
Rikoslaki (Finlex)
Laki lähestymiskiellosta (Finlex)
Lastensuojelulaki (Finlex)

LOMAKKEET
Lähisuhdeväkivallan suodatin- ja kartoituslomake
Väkivallan kartoitus laajoissa terveystarkastuksissa
Henkilökohtainen turvasuunnitelma
MARAK-riskinarviointilomake ja lisätietoa toimintamallista
Pahoinpitely- ja kehonkarttalomake (PAKE)

Väkivallan ehkäisyn koordinaattori

Jokaisessa kunnassa tulee olla väkivallan ehkäisytyön koordinaattori, joka huolehtii poikkihallinnollisen ja moniammatillisen työn toimivuudesta. Koordinaattori tulee nimetä virallisesti. Tällöin päättäjät ja esimiehet antavat tehtävää hoitavalle oikeutuksen, valtuutuksen ja resurssit tehtävän hoitamiseen.

- koordinaattorin tehtävä edellyttää usein lisätehtäviä oman perustyön lisäksi
- kunnan on määriteltävä koordinaattorin tehtäväkuva ja työaika, jotta tehtävän hoitaminen on mahdollista
- koordinaattori tulee nimetä virallisesti, esimerkiksi kunnanhallituksessa, jolloin päättäjät ja esimiehet antavat tehtävää hoitavalle oikeutuksen, valtuutuksen ja resurssit tehtävän hoitamiseen; nimeämisessä tulee ottaa huomioon henkilön oma kiinnostus väkivallan vastaiseen työhön
- optimaalisinta olisi, jos koordinaattori toimisi suoraan keskushallinnon alaisuudessa, jolloin hänellä olisi mahdollisuus vaikuttaa puolueettomasti eri hallinnonalojen toimijoihin
- mikäli kunnassa tai kunnan toimialueella toimii hyvinvointityön ja terveyden edistämisen tai ehkäisevän päihdetyön koordinaattori tai vastaava, näiden tulee toimia tasavertaisena tiiminä
- koordinaattorin nimeämisestä tulee informoida työyhteisöä ja yhteistyökumppaneita

- **http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/125719/yhdyshenkilon_tehtavakuva_v3.pdf?sequence=1&isAllowed=y**

Istanbulin sopimus ja NAPE

- **Istanbulin sopimus**
- Euroopan Neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta
- Voimassa Suomessa lain tasolla vuodesta 2015
- Kattaa kaikki naisiin kohdistuvan väkivallan muodot; **Suomessa sopimusta sovelletaan myös miehiin ja poikiin, joihin kohdistuu perheväkivaltaa**
- Sopimus painottuu väkivallan ennaltaehkäisyyn, mutta se sisältää myös useita velvoitteita väkivallan uhrien suojelemiseksi ja auttamiseksi sekä väkivallan tekijöiden saattamiseksi rikosoikeudelliseen vastuuseen

- **Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjunnan toimikunta (NAPE)**
- vastaa Istanbulin sopimuksen toimeenpanon koordinoinnista
- toimikunnassa on jäseniä eri valtionhallinnon aloilta ja mm. poliisista sekä järjestöt edustettuna; al. toiminnan kesällä 2018
- Toimenpiteiden yhteensovittaminen:
  - STM, NAPE: Selvitetään, miten väkivallan vastaista verkostoa voitaisiin vahvistaa.
  - NAPE: Seurataan uusia naisiin kohdistuvan väkivallan ilmiöitä, esimerkiksi uutta teknologiaa hyväksikäyttäen tai digitaalisessa mediassa tapahtuvaa naisiin kohdistuvaa väkivaltaa.
  - NAPE: Laaditaan naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjunnan toimikunnalle viestintäsuunnitelma.
  - NAPE: Toimeenpanosuunnitelman puolivälissä tarkastellaan mahdollisia lainsäädännön muutostarpeita. − Selvitetään, onko naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjunnan toimikunnalle mahdollista tulevaisuudessa kohdentaa erillistä määrä

MARAK-moniammatillinen riskinarviointi

- **MARAK -moniammatillisen riskinarviointimenetelmän avulla pyritään auttamaan vakavaa parisuhdeväkivaltaa kokeneita uhreja tai sen uhan alla eläviä henkilöitä**
- **Moniammatillinen työ tuo ammattilaiselle uutta näkemystä siitä, millä tavoin samaa työtä tekevät eri alojen ammattilaiset sekä viranomaiset pystyvät auttamaan väkivallan uhreja**
- Työskentely vähentää työmäärää, sillä päällekkäisten töiden tekeminen vähenee ja tiedonvaihto ammattilaisten ja viranomaisten välillä sujuu helpommin
- Työskentelystä saadaan myös suoraa palautetta siitä, onko väkivallan uhri saanut tarvitsemaansa apua ja riittävästi tukea
- MARAK- työskentelyyn sisältyy:
  - 1. Asiakkaan kanssa tehtävä riskinarviointi (lomake)
  - 2. MARAK- työryhmän laatima toimintasuunnitelma

Lisää tietoa MARAK-toimintamallista:

https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/menetelmat/marak

MARAK-toimintamalli -video

MARAK-toimintamalli -video (YouTube)

Luo luottamusta – Puutu väkivaltaan (EPRAS)-verkkokoulutus

Enhancing Professional Skills and Raising Awareness on Domestic Violence, Violence against Women and Shelter Services

THL:n koordinoima hanke, missä luodaan verkkopohjainen koulutuspaketti ammattilaisten osaamisen ja tietoisuuden lisäämiseksi lähisuhdeväkivallasta sekä toteutetaan kansalaisille suunnattu kampanja.

Tavoitteet

1. ammattilaisten (sote ja poliisi) tiedon ja osaamisen lisääminen lähisuhdeväkivallasta, naisiin kohdistuvasta väkivallasta sekä turvakodeista, niiden palveluista ja niihin ohjaamisesta.
2. lisätä tietoutta ja ymmärrystä ilmiötä kohtaan yleisesti väestön tasolla sekä lisätä turvakotipalvelujen tunnettavuutta.
3. tutkitun tiedon tuottaminen (arviointitutkimus lähisuhdeväkivaltaan puuttumisesta ja ammattilaisten koulutustarpeista)

Toteutus

1. kehitetään ja implementoidaan 3-4 tuntia kestävä, 4-5 moduulia sisältävä ilmainen verkkokoulutus ammattilaisille väkivaltailmiön ymmärtämiseen, väkivallan tunnistamiseen, puheeksiottoon, auttamiseen ja omaan sekä muiden ammattilaisrooliin ja tehtäviin liittyen.
2. kansalaiskampanja turvakodeista toteutetaan pääasiassa sosiaalisen median ja radion kautta
3. arviointitutkimus (tutkimustoimintaa ja arviointia läpi koko projektin)

Väkivalta

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ
Opetus- ja kulttuuri-ministeriö
TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Väkivalta - lähisuhdeväkivalta

Väkivallalla tarkoitetaan tekoa, joka aiheuttaa tai voi aiheuttaa teon kohteelle ruumiillista, seksuaalista, henkistä tai taloudellista haittaa tai kärsimystä, mukaan lukien tällaisilla teoilla uhkaaminen, pakottaminen tai mielivaltainen vapaudenriisto.

Lähisuhdeväkivallalla tarkoitetaan niitä tapahtumia, joissa henkilö on väkivaltainen nykyistä tai entistä kumppaniaan, lastaan tai puolisonsa lasta, vanhempaansa, muuta lähisukulaistaan tai muuta läheistään kohtaan. Lähisuhdeväkivallan kokija on useimmiten nainen tai lapsi.

Väkivalta läheisissä ihmissuhteissa poikkeaa muusta väkivallasta sekä rikoksena, väkivallan muotona että kokemuksena. Sen tapahtumapaikkana on usein oma koti ja tekijänä oma kumppani tai ihminen, jonka kanssa yhteinen arkielämä jaetaan.

Lähisuhdeväkivaltaan liittyy paljon häpeää, syyllisyyttä ja vaikenemista, eikä sitä myöskään aina mielletä samalla tavalla rikokseksi kuin esimerkiksi tuntemattoman tekemää väkivaltaa.

Väkivallan eri muodot

Fyysinen väkivalta
Henkinen väkivalta
Seksuaalinen väkivalta
Taloudellinen väkivalta
Kaltoinkohtelu tai laiminlyönti
Kulttuurinen tai uskonnollinen väkivalta
Vaino

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ
Opetus- ja kulttuuri-ministeriö
TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Parisuhdeväkivalta

PARISUHDEVÄKIVALLAN KOKONAISKUVA SUOMESSA

Keskimäärin 20/vuosi, taustalla usein pitkään jatkunut väkivalta

Vuonna 2016 tuli ilmi 5 200 tapausta, uhri nainen n. 80 % tapauksista

N. 10 % väkivaltaa kokeneista, usein haettu apua

N. 8 % vuodessa parisuhteista

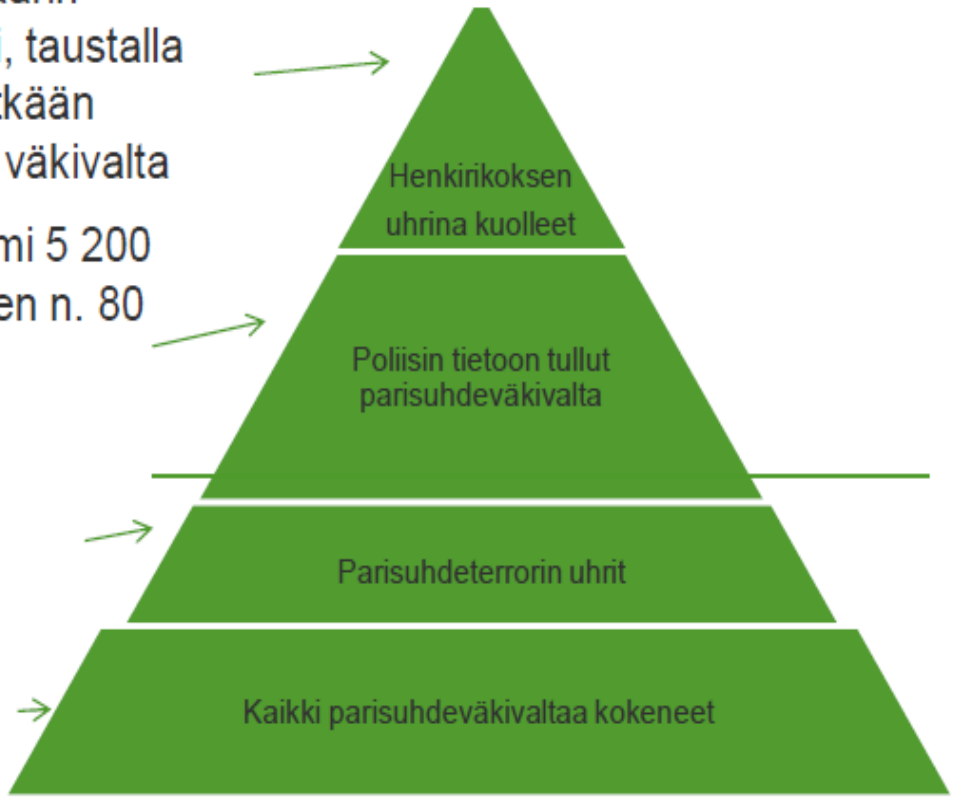

Viivan alla: Suurin osa väkivallasta jää piiloon: Saatavilla vain arvioita/ kyselytutkimus-tuloksia

Kuva: THL/ Martta October 5.11.2018

Ehkäisevän väkivaltatyön kehittäminen ja tavoitteet

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

Opetus- ja kulttuuri-ministeriö

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Taustaa Pirkanmaan väkivaltatyön kehittämiselle

- ehkäisevä väkivaltatyö on osa kuntien lakisääteisiä palveluita (mm. aikuissosiaalityö, lapsiperheiden sosiaalityö, lastensuojelu, sovittelutoiminta ja perheneuvola) ja ovat järjestetyt oman kunnan palveluna tai Tampereen kaupungin kanssa (Pirkanmaan sovittelutoimisto)
- laajasti katsottuna ehkäisevä väkivaltatyö on osa peruspalveluiden toimintaa mm. vanhemmuuden tukemisen kautta (huom. aikuissosiaalityö; lapsinäkökulman huomioiminen esim. päihde- ja mielenterveyspalveluissa) sekä nuorisoyksiköiden ja –keskusten palveluissa
- väkivaltatyössä yhteistyön tekeminen maakunnan, kunnan, kolmannen sektorin toimijoiden, seurakunnan, poliisin, terveydenhuollon-sairaanhoitopiirin sekä yksityisen sektorin välillä erittäin tärkeätä ja toteutuu erittäin hyvin Tampereella ja lähikunnissa, mutta vaihtelevasti muissa kunnissa
- väkivallan vastaisesta työstä ja kehittämisestä tulee olla lausunto kunnan hyvinvointisuunnitelmassa ja –kertomuksessa (toteutuu useimmissa kunnissa Pirkanmaalla)
- Tampereen yliopiston väkivaltatyön tutkijoiden kanssa yhteistyön tekemisen tärkeys korostuu; tällä hetkellä yhteistyötä tehdään vaihtelevasti
- **yhdenvertainen ehkäisevän väkivaltatyön koulutuksen ja kokemuksen saatavuus ei tällä hetkellä toteudu kiitettävästi koko Pirkanmaan alueella, sillä kuntien välillä on suuria eroja palvelutarjonnassa; erityis- ja vaativan tason palvelut on keskitetty Tampereelle ja maakunnan reuna-alueilta on pitkä matka palveluihin**

Ehkäisevän väkivaltatyön työryhmä Pirkanmaalla

Päivi Viitanen-Marchegiano, projektikoordinaattori, Pirkanmaan Lape Pippuri/ Tampere
Maria Antikainen, projektikoordinaattori, Pirkanmaan Lape Pippuri/ Valkeakoski

Tiina Alakoski, nuorisopalvelupäällikkö, Nokian kaupunki
Salla-Maaria Alamäki, sosiaalityöntekijä/ Perhekeskus, Nokian kaupunki
Tiia Heinäsuo, lapsiasiamies, Tampereen kaupunki
Satu Hintikka, DIDARin, Perheväkivaltaklinikan ja Välitä! -yksikönjohtaja, Setlementti Tampere ry
Tanja Honkanen, koulupsykologi, Kolmostien Terveys Oy, Parkano-Kihniö yhteistoiminta-alue
Mervi Janhunen-Ruusuvuori, toimialajohtaja, Setlementti Tampere ry
Noora Kannisto, sairaanhoitaja, Tampereen kaupunki/ lähisuhdeväkivaltatyö
Jenni Karsio, johtaja, Tampereen ensi- ja turvakoti ry
Jaakko Kauppila, yliopettaja/ psykologi, POLAMK
Emma Laine, ehkäisevän väkivaltatyön koordinaattori, Maria-Akatemia ry, Tampere
Elina Liikanen, sosiaalityöntekijä/ perheneuvola, Ylöjärvi
Onna Nieminen, kokemusasiantuntija/ Kris-Tampere ry
Marko Rajamäki, toimintakeskusvastaava, Kris-Tampere ry
Rina Reini-Laaksonen, perhepalveluiden koordinaattori/ perheasioiden sovittelija, Urjala
Irina Remes, sosiaalityöntekijä, lähisuhdeväkivaltatyö, Tampereen kaupunki
Kaija Saari, osastonhoitaja/ Mielipiste, Sastamala
Tia Sireeni, lapsityöntekijä, Tampereen ensi- ja turvakoti ry/ Perhekulma Puhuri
Sanna Sulkusalmi, neuvolalääkäri, Ikaalinen
Sakari Tuominen, rikoskomisario, Sisä-Suomen poliisilaitos
Sanna Ylistenniemi, sosiaalityöntekijä, Sastamala

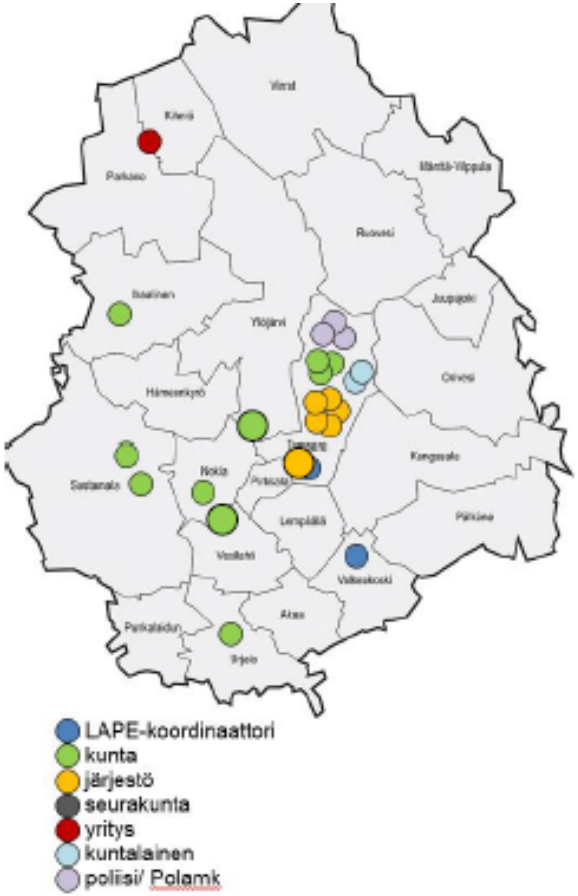

Tavoitteet 1/2

Tavoite	Toiminta
Varmistetaan, että oman kunnan/ organisaation strategiassa/ hyvinvointikertomuksessa on jatkossa **maininta lähisuhdeväkivaltatyöstä**	Pirkanmaan väkivaltapalveluiden kartoitus ja kuntakysely -> tiedotus -> Maakunnan LAPE-ryhmä -> kunnan LAPE-ryhmä -> nimetyt väkivaltatyön koordinaattorit/ AVI-henkilöt
Varmistetaan, että maakunnan kaikissa kunnissa on **perustieto, miten toimia lähisuhdeväkivaltatilanteissa** -> kunnan työntekijät -> järjestötyöntekijät -> seurakunnan työntekijät -> liikeyritysten työntekijät	Luo luottamusta-Puutu väkivaltaan –verkkokoulutukset (EPRAS) alk. keväällä 2019 Maakunnalliset/ kunnalliset väkivaltatyön koulutukset -> tiivis yhteistyö kunta-järjestö-seurakunta-liikeyritys -akselilla Päivitetyt toimintaohjeet; KKL-lasten kaltoinkohtelun toimintaohje/ käsikirjan päivittäminen Lupa puhua väkivallasta –tarra ja juliste; THL:n Suodatin- ja kartoituslomakkeen jalkauttaminen Älä vaikene väkivallasta –esitteen päivittäminen maakunnalliseksi yhteistyössä kehittämistyöryhmän kanssa

Tavoitteet 2/2

Tavoite	Toiminta
Kuntaan on nimetty väkivaltatyön koordinaattori/ väkivaltatyön avainhenkilöt -> tiedottaminen -> paikallisen palveluverkoston tunteminen	Virallisesti nimetty väkivaltatyön koordinaattori -> Maakunnallinen/ perhekeskusalueellinen/ kunnallinen väkivaltatyön koordinaattoreiden/ avainhenkilöiden verkosto -> AVI verkostoi? -> NAPE? Istanbulin sopimuksen toimeenpanosuunnitelman edellyttämä yhteensovittamiselin toimenpiteinään mm. kartoittaa väkivaltapalvelut kunnassa, verkostoituminen sekä koordinointi **-> Tampereella toimiva Väkivaltatyön Verkosto koordinoi ja kutsuu mukaan kuntien väkivaltatyön koordinaattorit**
MARAK-moniammatillinen riskinarviointitoiminta maakunnalliseksi	1. vaihe: halukkaiden kuntien koulutus ja yhteistyö 2. vaihe: OT-keskukset?
Palvelujen saavutettavuus kaikille kaikkialla, huomioiden myös erityiset riskiryhmät	Ohjeistukset ja polutukset erilaisiin tilanteisiin
Asiakkaan äänen vahvistaminen	Kokemusasiantuntijoita mukaan väkivaltatyön kehittämiseen
Tiedonkeruun ja tilastoinnin kehittäminen	Kuntien väkivaltatyön koordinaattorit THL Poliisi

Valtakunnalliset väkivaltatyön toimijat/ auttavat puhelimet ja nettipalvelut syksy 2018

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

Opetus- ja kulttuuri-ministeriö

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Valtakunnalliset toimijat ja auttavat puhelimet

HÄTÄNUMERO 112

NOLLALINJA 080 005 005

Nollalinja lähisuhdeväkivallalle ja naisiin kohdistuvalle väkivallalle. Kellon ympäri, vuoden jokaisena päivänä. Nollalinjalle soittaminen on ilmaista. Kun soitat Nollalinjalle, saat keskustella tilanteestasi, kokemuksistasi ja peloistasi puhelinpäivystäjän kanssa. Päivystäjämme ovat ammattilaisia, jotka kuuntelevat, tukevat ja neuvovat sinua vaikeassa tilanteessasi.Sinun ei tarvitse kertoa puhelimessa nimeäsi. Päivystäjä ei myöskään näe puhelinnumeroasi puhelun aikana eikä sen jälkeen. Puhelusta ei jää jälkeä puhelinlaskuusi.
Voit keskustella päivystäjiemme kanssa suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi.

24 h AAMUKORVA

Aamukorva kuuntelee sinua joka aamu klo 5–9 Soita meille: puh. 03 2133 533

LASTEN JA NUORTEN PUHELIN

Mannerheimin lastensuojeluliiton lasten ja nuorten puhelin Puh. 116 111 (maksuton) Ma–pe klo 14–20 La–su klo 17–20

MARIA-AKATEMIA

Maria Akatemian Avoin Linja – valtakunnallinen päivystävä puhelin naisille, jotka käyttävät tai pelkäävät käyttävänsä väkivaltaa. Puh. 09 7562 2260 tiistaisin ja torstaisin klo 16–18, perjantaisin klo 12–14

MONIKA-NAISET LIITTO RY

24 h Apua väkivaltaa kokeneille maahanmuuttajanaisille ja -lapsille.

Monikulttuurinen Voimavarakeskus MONIKA Valtakunnallinen päivystävä puhelin 09 692 2304 9

Älä vaikene väkivallasta NAISTEN LINJA

Neuvontaa ja tukea väkivaltaa kokeneille naisille ja tytöille: Puh. 0800 02400 – suomeksi ma–pe klo 16–20 – ruotsiksi ke klo 16–20 – englanniksi pe 16–20

Valtakunnalliset toimijat ja auttavat puhelimet

PALVELEVA PUHELIN

Palveleva puhelin tarjoaa yhteyden toiseen ihmiseen, joka ottaa soittajan vakavasti ja pyrkii kuulemaan ja ymmärtämään häntä. Päivystysnumero on 01019 0071 Päivystysajat: Su–to klo 18–01 pe–la klo 18–03 Myös juhlapyhinä

PRO-TUKIPISTE

Helsingin palvelut Urho Kekkosen katu 4-6 B, 5krs., 00100 Helsinki, puh. +358 40 650 3705

Tampereen palvelut Aleksis Kiven katu 10 E, 3. krs, 33210 TAMPERE, puh. +358 (0)3 3454 2200

Turun palvelut Yliopistonkatu 24 B 28, 2. krs, 20100 TURKU, puh. +358 40 635 0412

RAISKAUSKRIISIKESKUS TUKINAINEN

Kriisiapua seksuaalista hyväksikäyttöä ja väkivaltaa kohdanneille. Tietoa Tukinaisen kriisityön palveluista, tietoa ja neuvontaa seksuaalirikosasioissa. Kriisipäivystys Puh. 0800 97899 Ma–pe klo 9–15 La–su sekä pyhinä ja niiden aattoina klo 15–21. Juristipäivystys puh. 0800 97895, ma–to klo 13–16. Voit ottaa yhteyttä myös nimettömänä netin kautta, osoitteessa www.nettitukinainen.fi

RIKOSUHRIPÄIVYSTYS (RIKU)

Auttava puhelin 0203 16116 (valtakunnallinen) Ma–ti klo 13–21, ke–pe klo 17–21 Juristin puhelinneuvonta 0203 16117 (valtakunnallinen) Ma–to klo 17–19 Apua netissä www.rikunet.fi

SUOMEN MIELENTERVEYSSEURA

Valtakunnallinen kriisipuhelin 010 195 202 Päivystys ma–pe klo 9–07, la klo 15-07, su klo 15–22

SUOMEN VANHUSTEN TURVAKOTIYHDISTYS

Neuvontaa ja tukea väkivaltaa ja asiatonta kohtelua kokeneille ikäihmisille, heidän läheisilleen ja ammattihenkilöille. Puh. 0800 06776 Päivystys: ti ja to klo 12–15

Neuvontaa ja keskustelupalstoja netissä

www.ensijaturvakotienliitto.fi

www.lyomatonlinja.fi

www.miessakit.fi

www.mll.fi/nuortennetti

www.monikanaiset.fi

www.naistenlinja.fi

www.naisenvakivalta.fi

www.poliisi.fi

www.riku.fi

www.riku.fi/nuoret

www.rikunet.fi

www.tukinainen.fi

www.tukinet.fi

www.turvakoti.net

www.vaestoliitto.net

www.tampere.fi/lahisuhdevakivalta

www.HaeApua.info

Luo luottamusta – Puutu väkivaltaan (EPRAS)-VERKKOKOULUTUKSEN PILOTOINTI ALKAA SYKSYLLÄ 2018
(Enhancing Professional Skills and Raising Awareness on Domestic Violence, Violence against Women and Shelter Services)

THL:n koordinoima hanke, missä luodaan verkkopohjainen koulutuspaketti ammattilaisten osaamisen ja tietoisuuden lisäämiseksi lähisuhdeväkivallasta sekä toteutetaan kansalaisille suunnattu kampanja.

Pirkanmaan väkivaltatyön palveluiden koonti syksy 2018

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

Opetus- ja kulttuuri-ministeriö

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Pirkanmaan väkivaltatyön palveluiden koonti

Maakunnalliset palvelut

Pirkanmaan sovittelutoimisto tuottaa sovittelupalveluja koko Pirkanmaan alueelle rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun lain (L1015/2005) mukaisesti.

Tampereen yhdyskuntaseuraamustoimisto

Toimiston toimialueeseen kuuluu Pirkanmaan käräjäoikeuden alue: Akaa, Hämeenkyrö, Ikaalinen, Juupajoki, Kangasala, Kihniö, Lempäälä, Mänttä-Vilppula, Nokia, Orivesi, Parkano, Pirkkala, Punkalaidun, Pälkäne, Ruovesi, Sastamala, Tampere, Urjala, Valkeakoski, Vesilahti, Virrat ja Ylöjärvi

HUOM!

Peruspalvelut osana kunnan väkivaltatyön palveluita

Pirkanmaan väkivaltatyön toimijat on koottu kunnittain oheiseen taulukkoon. Tavoitteena on kartoittaa mm. kuntien peruspalveluiden *lisänä* toimivat väkivaltatyön palvelut ja näin helpottaa maakunnallista/ kunnallista väkivaltapalveluiden koordinointia sekä palveluista tiedottamista.

Pirkanmaalaiset toimijat kunnittain

Palvelun nimi	Palvelun tuottaja	Kohde/ kuvaus	Mitä erityistä?	Mitä puuttuu/ tarvitaan lisää?
AKAA				
AVI – yhdyshenkilö koordinaattorina väkivaltatyön kysymyksissä	Kunta	Ei kirjallista ohjetta, mutta selkeä toimintaohje niin lapsiin kuin vanhempaan kohdistuvissa väkivaltatilanteissa. Kaikissa tilanteissa lasten turvaaminen ensisijaista ja tarpeen mukaan kodin ulkopuolella. Lapsille henkisen avun ja tuen järjestäminen eri toimijoiden kautta.		
IKAALINEN				
Moniammatillinen tiimi	Kunta	Ikaalisten neuvolassa toimii äitiys-lastenneuvolajatkumo. Lasten kuntoutuksen suunnittelussa toimii moniammatillinen tiimi, johon kuuluvat neuvolan työntekijöiden lisäksi perheneuvonnan psykologi, puheterapeutti, fysioterapeutti, toimintaterapeutti ja varhaiskasvatuksen erityislastentarhanopettaja. Isien erityistarpeita varten on käytettävissä aikuisneuvonnan terveydenhoitaja ja siitä heitä ohjataan omalääkärille. Perhesuunnitteluneuvolan toiminnassa pyritään huomioimaan seksuaalisen väkivallan ennaltaehkäisy. Neuvolan kautta järjestyy helposti käynti päihde- ja psykiatrisen sairaanhoitajan kanssa sekä ohjaamme asiakkaan tarvittaessa mielenterveystoimistoon. Neuvola tekee yhteistyötä varsinkin sosiaalitoimen perhetyön kanssa. Ennaltaehkäisyn toteuttaminen perustuu hyvään yhteistyöhön ja tiedonvälitykseen sekä eri toimijoiden rautaiseen ammattitaitoon. Erityishuomioita kiinnitetään riskiryhmiin esim. pikkuvauvaperheet, päihteiden väärinkäyttäjät, psyykkisesti sairaat tai kuormittuneet, keinottomuutta kokevat vanhemmat ja lasten käytöshäiriöiset perheet.	Neuvolahenkilökunnalle poliisin järjestämä lyhyt koulutukseen sekä THL:n neuvolapäivät, jossa väkivalta-asiaa on käsitelty	• **Eri toimijoiden työtavan ymmärrystä lisää (esim. yhteiset työpajat, vierailut).** • **Yhteistyö 3.sektorin kanssa** • **Lapsiperheille riittävä tuki ja konkreettinen apu (esim. kotiapu)** • **Riittävän usein koulutusta ja päivitettyä materiaalia** • **Palvelut pitää pysyä perheille matalan kynnyksen palveluna ja ennaltaehkäisevään työhön kannattaa satsata riittävästi resursseja.** • **Ammattitaitoisen henkilöstön tukeminen ja vakiinnuttaminen ovat tärkeitä tavoitteita. Jaksamisesta huolehtiminen ja työnohjaus myös kantavat hyvää hedelmää. Näiden asioiden eteenpäin vieminen työryhmän kautta koetaan tarpeellisena.** • **Tietoa maahanmuuttajaperheiden tai uusien perhemuotojen erityistarpeista väkivallan ennaltaehkäisyn osalta kaivataan.** • **Nuorille toivotaan edelleen kampanjointia väkivallan merkityksestä ja koulutusta normaalin sosiaalisen kanssakäymisen tukemiseksi, huomioiden seksuaalinen terveys.**

Pirkanmaalaiset toimijat kunnittain

Palvelun nimi	Palvelun tuottaja	Kohde/ kuvaus	Mitä erityistä?	Mitä puuttuu/ tarvitaan lisää?
JUUPAJOKI				
KANGASALA				
Aikuisten sosiaalipalvelut	Kunta	Aikuisten sosiaalipalvelut sisältää aikuisasiakkaiden kanssa tehtävän kuntouttavan ja suunnitelmallisen sosiaalityön. Aikuissosiaalityön tavoitteena on tukea asiakkaiden sosiaalista hyvinvointia, toimintakykyä sekä omatoimista suoriutumista.		

Pirkanmaalaiset toimijat kunnittain

Palvelun nimi	Palvelun tuottaja	Kohde/ kuvaus	Mitä erityistä?	Mitä puuttuu/ tarvitaan lisää?
LEMPÄÄLÄ				
Lapsen kaltoinkohtelu – toimintamalli Lempäälän kunta/ Perhetyön yksikkö Hyvinvointikertomus ja turvalisuussuunnitelma2017-2020 Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma2017-2020 Lastensuojelun päivitetty toimintaohje viranomaiskäyttöön **Pirkanmaan sovittelutoimiston palveluja on tarvittaessa ostettu**	Lempäälän kunta	Toimintamalli kaltoinkohdellun lapsen kanssa työskenteleville (perhe- ja sosiaalipalveluissa v.2011). Keskeiseksi painopisteeksi otettu mm Turvallisuus ja viihtyvyys; jonka alle asettuu toimintamallin ja koulutuksen järjestäminen kunnan eri toimi/palvelualueille. Tavoitteena ”Tunnistetaan lähisuhde- ja perheväkivalta ja puututaan siihen kaikissa lasten, nuorten ja perheiden palvelussa”. Lapseen kohdistuvan pahoinpitelyn tai seksuaalisen hyväksikäytön epäilyn asiassa.	**Kun huoli lapseen kohdistuvasta kaltoinkohtelusta herää, niin viranomaiset ottavat asian esille; ja tekevät lasten kohdalla lastensuojeluilmoituk-sen. Jos kyse pariskunnasta niin asian otetaan puheeksi esim. aikuissosiaalityössä/ perheneuvolassa.** **Asiakkaita ohjataan mm parisuhdepalveluihin; Setlementin palveluihin yms.**	Marak- mallin koulutus alkaa v 2018. Toimintaohjeet päivitetään; miten toimitaan jos työntekijä kohtaa perhe- ja lähisuhdeväkivalta.
MÄNTTÄ-VILPPULA				

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ
Opetus- ja kulttuuri-ministeriö
TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Pirkanmaalaiset toimijat kunnittain

Palvelun nimi	Palvelun tuottaja	Kohde/ kuvaus	Mitä erityistä?	Mitä puuttuu/ tarvitaan lisää?
NOKIA				
Nokian kaupungin lähisuhdeväkivallan ehkäisyn ja puuttumisen toimintaohjelma 2014	Kunta	Lähisuhdeväkivallan ehkäisytyön koordinointi ja kehittäminen.		Työryhmän ehdotukset 2014 : 1. Lähisuhdeväkivallan ehkäisyn ja puuttumisen toimintaohjelman mukaan toimitaan kaupungin kaikissa palvelukeskuksissa. 2. Lähisuhdeväkivallan suodatin- ja kartoituslomake otetaan laajasti käyttöön kaikissa kaupungin sosiaali- ja terveyspalveluissa. 3. Eri palvelukeskusten edustajat osallistuvat Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ja Aluehallintoviraston järjestämään Avainkouluttajakoulutukseen. Koulutukseen osallistuneet toimivat jatkossa väkivaltatyön avainkouluttajina työyhteisöissään. 4. Kaupungin henkilöstöä koulutetaan tunnistamaan ja puuttumaan lähisuhdeväkivaltaan. Huolen puheeksi ottamisen koulutuksia aletaan järjestää säännöllisesti. 5. Monialaista yhteistyötä vahvistetaan sekä yksiköiden ja työntekijöiden välistä tiedonkulkua kehitetään. 6. Lähisuhdeväkivallasta tiedottamista lisätään: toimipisteisiin jaetaan esitteitä ja kaupungin kotisivuilla tiedotetaan asiasta. 7. Hyvinvointityöryhmä seuraa ja arvioi ehdotettujen toimenpiteiden toteutumista.

Pirkanmaalaiset toimijat kunnittain

Palvelun nimi	Palvelun tuottaja	Kohde/ kuvaus	Mitä erityistä?	Mitä puuttuu/ tarvitaan lisää?
PARKANO-KIHNIÖ				
Parkanon kaupungin hyvinvointikertomus 2014 – 2016	Kunta	4.3.6. Perheristiriidat Perheväkivaltaa on kaikki perheen sisällä tapahtuva, yhden perheenjäsenen toiseen kohdistama fyysinen, seksuaalinen tai psyykkinen väkivalta tai sen uhka. Valtaosa perheväkivallasta on miesten naisiin kohdistamaa väkivaltaa. Se ei kuitenkaan ole ainoa väkivallan muoto. Vanhemmat voivat pahoinpidellä lapsiaan, naiset miehiään, lapset vanhempiaan tai sisaruksiaan, jolloin puhutaan lähisuhdeväkivallasta.		**Parkanon kaupungin hyvinvointikertomus 2017-2020** **Tavoite:** Ikäihmisten kokema väkivalta –lähi- ja perheväkivallan tunnistamisen ja työskentelyn koordinoinnin kehittäminen
Parkanon kaupungin nettisivut/ Lastensuojelu	Kunta	Vanhempi voi ottaa yhteyttä sosiaalitoimeen, kun perheessä on vaikeuksia, vanhemmat ovat uupuneita tai vanhemmat ovat huolissaan lapsestaan ja tarvitsevat tukea perhetilanteensa selvittelyssä. Myös lapsi tai nuori voi itse olla yhteydessä, kun hän kokee turvattomuutta esimerkiksi vanhempien alkoholinkäytön, perheväkivallan tai muiden ristiriitojen vuoksi…		
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto 1.1.2015	Kolmostien terveys Oy	Lähisuhdeväkivallan ehkäisyn koordinaattorikirje: perusturvalautakunta merkitsee saapuneet kirjeet tietoon saatetuiksi.		
Ehkäisevän väkivaltatyön koordinaattori alk. 1.6.2017	Pihlajalinna			

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ
Opetus- ja kulttuuri-ministeriö
TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Pirkanmaalaiset toimijat kunnittain

Palvelun nimi	Palvelun tuottaja	Kohde/ kuvaus	Mitä erityistä?	Mitä puuttuu/ tarvitaan lisää?
PIRKKALA				
PÄLKÄNE				
SASTAMALA-PUNKALAIDUN				
MARAK - moniammatillinen riskinarviointi työryhmä			**Marak-työryhmä on Sastamalassa järjestänyt vuonna 2016-17 infoa keskittyen Marak-työskentelyyn, mutta koulutuksissa korostettu puheeksiottamista.**	**Suunnitelmaa lähdetään päivittämään todennäköisesti Marak-työryhmä lähtöisesti. Lisäksi lähisuhdeväkivalta tulee mahdollisesti osaksi Hyvinvointi ja turvallisuussuunnitelmaa.**
Kriisikeskus Tukitalo; kriisiasunto lyhytaikaista asumista varten	Sosiaalipalveluja tarjoava järjestö/ Suomen mielenterveysseuran jäsenjärjestö Sotesi	Sis. rikosuhripäivystys		
Henkisen avun kriisiryhmä		Sastamalan kriisiryhmän jäsenet järjestävät psykologisia jälkipuintitilanteita tapahtumasta tiedon saatuaan.	**Lähisuhdeväkivalta-puuttumisen ja ennaltaehkäisyn malli ammattihenkilöstölle v. 2007.**	
MIESSAKIT Seppo Laakso 050 511 7725 seppo.laakso(at)miessakit.fi		Miessakit ry pitää huolta miesten elämää tukevien yksilöllisten, yhteisöllisten ja yhteiskunnallisten rakenteiden vahvistamisesta parantaakseen miesten kokonaisvaltaista hyvinvointia. Miessakit ry tekee työtä sellaisen yhteiskunnan puolesta, jossa hyvinvointi vahvistuu miesten ja naisten erityislaaduista kumpuavan, sukupuolten välisen kunnioittavan kumppanuuskulttuurin kautta.		

Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma

HALLITUKSEN KÄRKIHANKE

Pirkanmaalaiset toimijat kunnittain

Palvelun nimi	Palvelun tuottaja	Kohde/ kuvaus	Mitä erityistä?	Mitä puuttuu/ tarvitaan lisää?
TAMPERE JA ORIVESI				
Lähisuhdeväkivaltatyön työpari **Avainhenkilötoiminta** **Neuvontapiste lähisuhdeväkivaltaa kohdanneille**	Tampereen kaupunki	Sosiaalipäivystyksen yhteydessä toimiva moniammatillinen työpari kehittää Tampereen ja Oriveden lähisuhdeväkivaltatyötä sekä tarjoaa ammattilaisille koulutusta ja konsultaatiota. Työpari ottaa vastaan asiakkaita lyhyisiin palvelutarpeen arviointeihin lähisuhdeväkivaltatilanteissa ja tarjoaa asiakkaille mm. kriisiapua ja palveluohjausta tilanteesta selviytymisessä tukemiseen. Työmuotoja mm. asiakastyö, avainhenkilötoiminta, lähisuhdeväkivaltatyöhön liittyvät koulutukset, lähisuhdeväkivaltaa kohdanneiden neuvontapiste, verkostotyö mm. MARAK.	**11/ 2017 al. Neuvontapiste lähisuhdeväkivaltaa kohdanneille Tampereen lapsiperheiden perhepalveluiden Perheiden- talolla; pisteen vetäjinä lähisuhdeväkivaltatyön työpari** **Avainhenkilötoimintaosaamisen jalkauttaminen eri sote-yksiköihin. Yksiköiden toimintamallien luominen.**	**Ohjeistukset, toimintamallit, puheeksiotto rutiiniksi esim. seulalomakkeiden ym. avulla.** **Kokemusasiantuntijoiden parempi hyödyntäminen: miten eri tavoin voitaisiin hyödyntää, ainakin suunnitteluvaiheessa? Vrt. Tampereen kaupungin tietoisuuspäivät.** **Pienryhmäkonsultaatiot, ”klinikat”, joissa voitaisiin käsitellä asiakas-caseja.** **Tekijäkoulutuksia: miten kohdata väkivallan tekijä.** **Väkivaltatyön työntekijöiden on kohdattava myös omat väkivaltaan liittyvät kokemuksensa ja tunteensa.**
RIKOSUHRIPÄIVYSTYS (RIKU) Puh. 03 3141 8513 sisasuomi@riku.fi Hatanpään valtatie 34 E, 4. krs	Yhdistys	Auttaa ja tukee rikoksen (esim. väkivallan) uhreja, läheisiä ja todistajia selviytymään kokemuksestaan. Lisäksi RIKUsta saa tukea ja neuvoja rikosasian etenemiseen. Lisätietoja sivulla www.riku.fi. Katso myös Rikosuhripäivystyksen auttava puhelin, juristin puhelinneuvonta ja internetpalvelut kohdasta valtakunnalliset palvelut.		
TOIMIJAVERKOSTO-JA: • **Kaltoin kohdeltu lapsi** • **Väkivaltatyön verkosto** • **MARAK –työryhmä** • **Kunniakulttuuriverkosto** **Tampereen Ankkuri (alle 18-vuotiaat RE:t)** **Risu (erityisesti ART ja Kipuna)**		Käsikirja kaltoin kohdellun lapsen kanssa Työskenteleville. Väkivaltatyön näkyväksi tekeminen. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos ja Tampereen moniammatillinen työryhmä toteuttavat yhteistyössä riskinarvioinnin menetelmä MARAKia. Koordinoi Setlementti Tampere ry:n Väkivalta- ja kriisityön yksikkö/ Didar. Suunnitteilla, ei vielä toiminnassa (poliisi, sosiaalityöntekijä, sosiaaliohjaaja, erityisnuorisotyöntekijä: palvelutarpeen arviointi + jatkotapaamiset) Kaupunki/ järjestöt ym.	**Toimintaohje viranomaiskäyttöön: Kun epäilet lapseen kohdistunutta pahoinpitelyä tai seksuaalista hyväksikäyttöä (päivitetty 10/2017)**	

Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma

HALLITUKSEN KÄRKIHANKE

Pirkanmaalaiset toimijat kunnittain

Palvelun nimi	Palvelun tuottaja	Kohde/ kuvaus	Mitä erityistä?	Mitä puuttuu/ tarvitaan lisää?
TAMPERE JA ORIVESI				
SETLEMENTTI TAMPERE RY/ Perheväkivaltaklinikka Ajanvaraus: ma ja ke klo 12—13 Puh. 040 520 8255 pvk@setlementtitampere.fi Nalkalankatu 12, 33200 Tampere **SETLEMENTTI TAMPERE RY/ DIDAR Kunniaväkivaltatyö** www.didar.fi p. 045 141 1888 tai 050 407 5445 didar@setlementtitampere.fi Nalkalankatu 12, 33200 Tampere **SETLEMENTTI TAMPERE RY / VÄLITÄ! Seksuaaliväkivaltatyö** www.seksuaalivakivalta.fi p. 045 279 8090 valita-yksikko@setlementtitampere.fi Nalkalankatu 12, 33200 Tampere **SETLEMENTTI TAMPERE RY/ KIUSATUT** **www.kiusatut.fi** Ajanvaraus: ti ja to klo 12-13 Puh. 050 355 0066/ 050 515 1489 **kiusatut@setlementtitampere.fi** Nalkalankatu 12, 33200 Tampere	Järjestö	**Perheväkivaltaklinikka** antaa apua henkilöille, jotka ovat perheessä tapahtuvan väkivallan tekijänä ja/tai kohteena. Palvelu on asiakkaille maksutonta. Mahdollisuus hakea apua myös yhdessä parina. Myrskylyhty-ryhmä perheväkivaltaa kokeneille naisille. SuHa-ryhmä henkilöille, joilla on vaikeuksia hallita suuttumustaan. Konsultoi ja kouluttaa ammattilaisia, tapaa asiakkaita tarvittaessa yhdessä eri ammattilaisten kanssa. **DIDAR** ennaltaehkäisee kunniaan liittyvää väkivaltaa kannustamalla maahanmuuttaja-yhteisöjä dialogiin kunniaan liittyvistä ilmiöistä sekä tarjoamalla kriisiapua yksilöille ja perheille kunniakäsityksistä johtuvissa konflikteissa. DIDAR järjestää eri kielisiä keskusteluryhmiä, toiminnallisia ryhmiä, dialogityöpajoja, kulttuurivalmennuksia ja leirejä. Palvelut ovat luottamuksellisia ja maksuttomia. Konsultoi ja kouluttaa ammattilaisia, tapaa asiakkaita tarvittaessa yhdessä eri ammattilaisten kanssa. **Välitä! tarjoaa** kriisiapua seksuaalisesta väkivallasta aiheutuneisiin kriisitilanteisiin kokijoille, tekijöille/ potentiaalisille tekijöille ja heidän läheisilleen. Tukiryhmiä mm. lapsena seksuaalista hyväksikäyttöä kokeneille naisille (Selviytyjät), raiskauksen kokeneille naisille (CPT-ryhmä), seksuaalista kaltoinkohtelua kokeneille (Voimavaraistavat viikonloppuryhmät) ja seksuaalista kaltoinkohtelua kokeneille miehille (Miehistä puhetta -keskusteluryhmä verkkokriisikeskus Tukinetissä). Traumainfoja traumoja kokeneille ja läheisille. Uusi Suunta –yksilökuntoutus seksuaalista väkivaltaa tehneille henkilöille. Avoimia chat-ryhmiä netissä. Konsultoi ja kouluttaa ammattilaisia, tapaa asiakkaita tarvittaessa yhdessä eri ammattilaisten kanssa. **Kiusatut** on maakunnallinen kiusaamisasioiden tuki- ja neuvontapiste, joka tarjoaa kriisiapua ja jälkihoitoa yli 15-vuotiaille kiusatuille ja heidän läheisilleen sekä neuvontaa, työparityöskentelyä ja konsultaatiota ammattilaisille ja vapaaehtoisille, jotka kohtaavat työssään kiusaamiskysymyksiä ja kiusattuja. Yksilötyön lisäksi järjestää jälkihoito-ryhmiä sekä erilaisia työpajoja. Myös chat-työtä tulossa.		

Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma

HALLITUKSEN KÄRKIHANKE

Pirkanmaalaiset toimijat kunnittain

Palvelun nimi	Palvelun tuottaja	Kohde/ kuvaus	Mitä erityistä?	Mitä puuttuu/ tarvitaan lisää?
TAMPERE JA ORIVESI				
SETLEMENTTI TAMPERE RY/ **Setlementti Tampere ry järjestää ryhmätoimintaa** **sekä ylläpitää www.HaeApua.info sivustoa**	Järjestö	• Suha; suuttumuksenhallintaryhmä naisille • Myrskylyhty; vertaistukiryhmä perheväkivaltaa kokeneille naisille • koulussa kiusatuksi tulleiden ryhmä www.HaeApua.info tarjoaa 10 kielellä tietoa lähisuhde-, seksuaali- ja kunniaväkivallasta. Palvelee valtakunnallisesti.		
PRO TUKIPISTE TAMPERE **Puh. 040 940 1695 ja 03 3454 2200 tampere@pro-tukipiste.fi**	Järjestö	MAKSUTON, nimetön, luottamuksellinen tukipalvelu sinulle, joka työskentelet tai olet työskennellyt kaupallisen seksin tai erotiikan parissa. Tarjoaa palvelua myös ulkopaikkakuntalaisille sekä ulkomaalaisille. Avoimet ovet torstaisin klo 15.30–19. Aleksis Kiven katu 10 E , 3. krs, summeria painamalla pääset sisään. Soita ja kysy!		
SUOMEN PUNAISEN RISTIN NUORTEN TURVATALO **Puh. 040 556 6661** **Hämeenkatu 22 C**	Järjestö	Arkisin 24 h/vrk Keskusteluapua nuorille ja vanhemmille. Kriisitilanteessa myös yöpymismahdollisuus. Suomen Punaisen Ristin Nuorten turvatalo sijaitsee Tampereella aivan keskustassa. Arkisin klo 8–16 tavoitat itsenäistymisen tuen työntekijät. Päivystys maanantaista torstaihin klo 15–10 ja perjantaista sunnuntaihin klo 17–10 www.nuortenturvatalo.fi		
TAMPEREEN EVANKELIS-LUTERILAINEN SEURAKUNTA, perheneuvonta **Puh. 040 804 8100** **perheneuvonta.tampere @evl.fi Hämeenkatu 28, 4. krs**	SRK	Perheasiain neuvottelukeskuksesta voi hakea apua erityisesti parisuhteen ja perheen kysymyksiin. Keskustelut ovat luottamuksellisia ja aina kävijöille maksuttomia. Ajanvaraus: ma–pe klo 9–11, ma ja ke klo 13–15		
KRIS-Tampere ry **Puutarhakatu 14** **2.kerros, 33100 Tampere** **päivystyspuhelin (klo 7.00- 23.00)** **050 4353 127**	Yhdistys	KRIS-Tampere on yhdistys, joka tähtää vankilasta vapautuvien ihmisten auttamiseksi päihde- ja vankilakierteestä takaisin yhteiskuntaan vertaistuen periaatteella. KRIS-Tampere ry perustettiin 2004. Yhdistys on poliittisista puolueista ja muista aatesuunnista riippumaton.		

Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma

HALLITUKSEN KÄRKIHANKE

Pirkanmaalaiset toimijat kunnittain

Palvelun nimi	Palvelun tuottaja	Kohde/ kuvaus	Mitä erityistä?	Mitä puuttuu/ tarvitaan lisää?
TAMPERE JA ORIVESI				
KRIISIKESKUS OSVIITTA Ajanvaraus puh. 0400 734 793 Ma–to 9–20 ja pe 9–17 Sorinkatu 4 C, 2.krs, 33100 Tampere osviitta@osviitta.fi, www.osviitta.fi **Tampereen mielenterveysseura MIELI Väkivaltaa kokeneiden (koulukiusatuksi tulleiden) ryhmä (kokoontuu Osviitassa)**	Suomen mielenterveys-seura ry	Osviitta on matalan kynnyksen auttamispaikka, jonne voi tulla keskustelemaan hankalissa elämäntilanteissa, joustavasti ja maksutta. Kriisiapua ja keskustelutukea antavat kriisityöntekijät sekä vapaaehtoiset tukihenkilöt. Osviittaan kannattaa varata aika, ettei joudu odottelemaan.		• **tiedonkulun varmistaminen viranomaisten kesken, jotta kaikki väkivaltaa kokeneet tulevat palveluohjauksen ja tuen tarpeen piiriin** • **palvelupolun katkeamattomuus** • **turvakodin paikkojen vähäisyys** • **Tampere-keskeisyys** • **erityisryhmät kuten mm. maahanmuuttajat ja esimerkiksi ikäihmiset/kehitysvammaiset eivät juurikaan näy toisaalta palveluiden erityisosaamisen vaade** • **tilastoinnin terävöittäminen ja yhtenäistäminen**
MARIA-AKATEMIA RY Pinninkatu 51, Tampere Puh. 045 118 7811 www.maria-akatemia.fi **Maria-akatemian Demeter työ** **Maria Akatemian Keijun varjo –hanke**	Rekisteröity yhdistys	Tukea ja apua naisille, jotka käyttävät tai pelkäävät käyttävänsä väkivaltaa. **Demeter-työ** tarjoaa apua naisille, jotka käyttävät tai pelkäävät käyttävänsä henkistä tai fyysistä väkivaltaa. Lisäksi tavoitteena on juurruttaa työssä saatua kokemusta ja asiantuntemusta osaksi yhteiskunnan rakenteita tarjoamalla palveluita ammattilaisille, jotka kohtaavat väkivallan kysymyksiä lähisuhteissa, perheissä, työyhteisöissä ja yhteiskunnassa **Keijun varjo-hankkeen** tarkoituksena on ennaltaehkäistä nuorten naisten väkivaltaa, vahvistaa tunteiden tunnistamisen taitoja ja tukea kehittymistä aikuisuuteen. Hanke toteutetaan yhteistyössä Helsingin, Espoon ja Tampereen Tyttöjen Talojen kanssa. Hankkeessa toteutetaan yksilö- ja vertaisryhmätoimintaa alueellisesti sekä koulutus- ja valistustyötä valtakunnallisesti. Keijun varjo -hanke kohdistuu 15-28-vuotiaisiin nuoriin naisiin sekä nuorten naisten parissa työskenteleviin ammattilaisiin ja asiantuntijoihin.		• **Tiedottaminen** • **Työn jalkauttaminen osaksi peruspalveluiden toimintaa edellyttää resursseja ja koulutusta** • **Digitaalisuuden hyödyntäminen** • **Palveluketjut**
MIESSAKIT RY Tampere Pekka Huttunen 0500 794794 pekka.e.huttunen@miessakit.f **EROSTA ELOSSA** **Kari Vilkko (Tampere)** vast. erotyöntekijä 044 751 1341	Yhdistys	Miessakit ry pitää huolta miesten elämää tukevien yksilöllisten, yhteisöllisten ja yhteiskunnallisten rakenteiden vahvistamisesta parantaakseen miesten kokonaisvaltaista hyvinvointia. Miessakit ry tekee työtä sellaisen yhteiskunnan puolesta, jossa hyvinvointi vahvistuu miesten ja naisten erityislaaduista kumpuavan, sukupuolten välisen kunnioittavan kumppanuuskulttuurin kautta.		

Pirkanmaalaiset toimijat kunnittain

Palvelun nimi	Palvelun tuottaja	Kohde/ kuvaus	Mitä erityistä?	Mitä puuttuu/ tarvitaan lisää?
TAMPERE JA ORIVESI				
TAMPEREEN ENSI- JA TURVAKOTI Puh. 0503099313/ (24 h) Mutkakatu 38 B, 33500 Tampere ensiturvakoti@tetuko.fi www.tetuko.fi **Tampereen Ensikoti** Mutkakatu 38b 33500 Tampere p. 0504129142 ensikoti@tetuko.fi **Mutkakadun turvakoti** Mutkakatu 38 b 33500 Tampere p. 050 309 9313 (24h) fax 03 253 5762 mutkakadunturvakoti@tetuko.fi **Hämeenkadun turvakoti** Hämeenkatu 7 (sisäänkäynti Aleksanterink. 27D) 33100 Tampere p. 0503373205 (24h) hameenkadunturvakoti@tetuko.fi **Perhekulma Puhuri** Suvantokatu 1 D 56 33100 Tampere • **Lapsityö** 050 3552629 lapsenaika@tetuko.fi • **Isä-/ vanhemmuustyö** 050 3439432 isatyo@tetuko.fi • **Tapaamispaikka** 050 5903136 tapaamispaikka@tetuko.fi	Järjestö	**Ensikodille** voi saapua odotusaikana tai vauvan syntymän jälkeen. Ensikodilla vauva saa turvallisen kasvuympäristön, jossa voi kasvaa ja kehittyä yhdessä vanhempansa kanssa. Ensikotityöhön kuuluu vauva ikätasoisen kehityksen turvaaminen, vanhemmuuden laaja-alainen tukeminen sekä vauvan ja vanhempien välisen vuorovaikutuksen ja kiintymyssuhteen vahvistaminen. Ensikodilla on tarjolla myös väkivaltatyöskentelyä. **Turvakoti** on lähisuhdeväkivaltaa tai sen uhkaa kokeneiden henkilöiden kriisivaiheen turvapaikka, jossa tuetaan ja autetaan selviytymään vaikeassa elämäntilanteessa. Voit tulla mihin vuorokauden aikaan tahansa ilman ennakkoon sopimista ja maksutta. Annamme neuvontaa ja ohjausta kriisitilanteiden selvittämiseksi myös puhelimitse. **Lapsityö** Tarjoaa apua perheväkivaltaa kohdanneille ja todistaneille lapsille. Lapsityössä työskentely on lasten tarpeista lähtevää ja kokemuksia puretaan lapsen ikätaso huomioiden. Lapsi saa tilaa omille kokemuksilleen sekä sanoja tapahtuneille asioille ja niihin liittyville tunteille. **3-17 vuotiaiden yksilötyö** **0-3 vuotiaiden vauva- ja vanhemmuustyön jakso** **Isä-/vanhemmuustyö** Vastaa isän tai äidin hätään, kun perheen tilanne on kriisiytynyt ja toinen vanhemmista on mennyt lasten kanssa turvakotiin. Työntekijä on yhteydessä kotiin jääneeseen vanhempaan tai hän voi itse ottaa yhteyttä työntekijään. Vanhemmuustyöstä saa keskusteluaikoja myös silloin, kun oma lapsi on lapsityön asiakkaana tai isä / äiti tapaa lastaan valvotusti tapaamispaikassa. **Tapaamispaikka** Mahdollistetaan lapsen ja hänestä erossa asuvan vanhemman tapaaminen silloin, kun tapaamisten järjestäminen muutoin on vaikeaa tai mahdotonta. Tapaamispaikka on puolueeton paikka, jossa lapsen on turvallista tavata vanhempiaan joko valvotusti tai tuetusti tutussa ympäristössä vakituisten tapaamispaikkaohjaajien avulla. Myös lapsen valvottu vaihtaminen vanhemmalta toiselle on mahdollista.		**LAPE –hanketukea maakunnallisiin stream –koulutuksiin?** **1. tunnista lähisuhdeväkivalta (kerran keväällä ja kerran syksyllä)** **2. ota puheeksi lähisuhdeväkivalta (kerran keväällä ja kerran syksyllä)** **Nämä koulutukset ovat avoimia kaikille. Voisiko Lape olla tässä yhteistyössä? Verkostolla on pitkä kokemus koulutusten vetämisestä ja videoimalla nämä ja laittamalla nettiin, ne olisivat vielä laajemmin koko Pirkanmaan käytettävissä.**

Pirkanmaalaiset toimijat kunnittain

Palvelun nimi	Palvelun tuottaja	Kohde/ kuvaus	Mitä erityistä?	Mitä puuttuu/ tarvitaan lisää?
TAMPERE JA ORIVESI				
TAMPEREEN ENSI- JA TURVAKOTI RY:n YLLÄPITÄMÄT TUVAT: **Annantupa** Keskisenkatu 6 A 36 33710 Tampere 050 4057946 annantupa@tetuko.fi **Hervantatupa** Pietilänkatu 8 A 27 33720 Tampere 050 4057946 hervantatupa@tetuko.fi **Linnainmaatupa** Piettasenkatu 41 B 25 33580 Tampere 050 4057948 linnainmaatupa@tetuko.fi	Järjestö	**Perhetuvat (Annantupa, Hervantatupa, Linnainmaatupa)** ovat oman alueensa kohtaamispaikkoja kaikille lapsiperheille. Siellä perheet voivat tavata ja tutustua toisiinsa sekä osallistua yhteisölliseen ja monipuoliseen toimintaan. Työntekijöillä on lasten kanssa tehtävän väkivaltatyön koulutus, joten tupatoiminnassa toteutuu perheväkivallan ennaltaehkäisy ja matalan kynnyksen väkivaltatyö.		

Pirkanmaalaiset toimijat kunnittain

Palvelun nimi	Palvelun tuottaja	Kohde/ kuvaus	Mitä erityistä?	Mitä puuttuu/ tarvitaan lisää?
URJALA				
Yhteistyöverkostot **Ehkäisevän väkivaltatyön koordinaattori**	Kunta			• **Puheeksi ottamisen koulutusta**
VALKEAKOSKI				
Perheneuvola Särpimäenkatu 27. 2 A kerros, 37600 VALKEAKOSKI	Kunta	Perheen ihmissuhteisiin liittyvissä asioissa, lapsen ja nuoren kasvatukseen ja kehitykseen liittyvissä pulmissa ja parisuhteen kysymyksissä. Perheneuvolan palvelut on tarkoitettu valkeakoskelaisille lapsiperheille. Käynnit ovat maksuttomia, vapaaehtoisia ja luottamuksellisia. Lähetettä ei tarvita. Perheneuvolaan voi myös soittaa ja keskustella pulmatilanteista.		
VESILAHTI				
VIRRAT-RUOVESI				
KUHMOINEN				

Pirkanmaalaiset toimijat kunnittain

Palvelun nimi	Palvelun tuottaja	Kohde/ kuvaus	Mitä erityistä?	Mitä puuttuu/ tarvitaan lisää?
YLÖJÄRVI				
Ehkäisevät ja korjaavat hyvinvointipalvelut	Kaupunki / Perhekeskus + Intensiiviyksikkö Avekki + Perhetyö	Kaikissa palveluissa (mielenterveyskeskus, perheneuvola, nuorisotiimi, pikkulapsitiimi, perhetyö, perusterv.huollon mielenterveyspalvelut) puheeksi ottaminen ensikäynneillä ja TLP-käyneillä sekä lomakkein (CORE-OM, Lähisuhdeväkivallan suodatin), myös henkinen väkivalta pyritään kartoittamaan, turvasuunnitelmien teko **Ohjaus Tampereella toimiviin asiantuntijayksiköihin (Ensi- ja turvakoti, RIKU, Perheväkivaltaklinikka, Maria Akatemia, Kriisikeskus Osviitta, Miessakit)**	Työntekijöillä paljon lisäkoulutuksia, mutta viime vuosina ei systemaattista, laajemmin työryhmille suunnattua väkivaltakoulutusta	- **Suunniteltu ja myös kaikki peruspalvelut kattava koulutus työntekijöille.** - **Kaupungin hoitoketju väkivaltaa kokeneille / tekijöille (vrt. mielenterveystyön hoitoketju)** - **Vastuuhenkilön/-työryhmän nimeäminen (tehtävinä em. hoitoketjun päivittäminen ja kehittäminen, koulutusten koordinointi, verkostotyö seutukunnallisesti)** - **Työntekijöillä paljon osaamista ja lisäkoulutuksia, viime vuosina ei yhteisiä koulutuksia (?)**
Kriisityöryhmä	Kaupunki	Kriisiapua kaupunkilaisille (debriefing) sekä hoitoon ohjaus kaupungin omiin palveluihin **sekä Tampereella toimivien järjestöjen palveluihin (ks. yllä)**		
Sosiaalipalvelut (lapsiperhepalvelut, lastensuojelu, aikuissosiaalityö)	Kaupunki	Yhteistyö Sosiaalipäivystyksen kanssa, puheeksi ottaminen kaikissa ja tilanteen kartoittaminen asiakkuuksissa, kaupungin omiin palveluihin ohjaamien / verkostoyhteistyö **Ohjaus Tampereelle toimivien järjestöjen palveuihin (ks. yllä).**	Säännöllisen koulutus ja työnohjaus	

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ
Opetus- ja kulttuuri-ministeriö
TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Kuntakysely

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

Opetus- ja kulttuuri-ministeriö

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma

HALLITUKSEN KÄRKIHANKE

Kuntakysely

Vastaa oheiseen taulukkoon oman kuntasi osalta: ovatko väkivaltatyön strategiat kirjatut? mitkä ovat kunnassanne käytössä olevat toimintamallit? sekä onko koordinointi- ja tilastointivastuut nimetty?

	Kunta/kuntayhtymästrategia		Turvallisuussuunnitelma		Lasten ja nuortenhyvinvointisuunnitelma		Muualle kirjattu, mihin?	Väkivaltatyön koordinaattori, kuka?	Käytössä olevat väkivaltatyön mallit	Tilastointi, kuka tekee?
	Kyllä	Ei	Kyllä	Ei	Kyllä	Ei				
Akaa										
Hämeenkyrö										
Ikaalinen	x		x		x		Väkivaltatyön strategiaa: Valmiussuunnitelma, kriisityö, työsuojelu- ja turvallisuus, toimipaikkakohtaiset ohjeet, sosiaalipäivystys virka ja virka-ajan ulkopuolella, erityistyöntekijäryhmien erillisohjeet, ennaltaehkäisevä päihdetyö, yhteistyötoimikunta, vanhuksien turvapaikkamahdollisuus, lastensuojelu, neuvolatyö	Ei tiettävästi virallisesti nimettyä	Hoitopolut eri yksiköissä Ammattilaisten kouluttautuminen kohtaamaan väkivalta-asiakkaita Erityistyöntekijöiden antama koulutus ja tuki sekä konsultaatioapu.	Esimiehet
Juupajoki										
Kangasala										
Lempäälä										

Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma

HALLITUKSEN KÄRKIHANKE

Kuntakysely

	Kunta/kuntayhtymästrategia		Turvallisuussuunnitelma		Lasten ja nuortenhyvinvointisuunnitelma		Muualle kirjattu, mihin?	Väkivaltatyön koordinaattori, kuka?	Käytössä olevat väkivaltatyön mallit	Tilastointi, kuka tekee?
	Kyllä	Ei	Kyllä	Ei	Kyllä	Ei				
Mänttä-Vilppula										
Nokia										
Orivesi										
Parkano-Kihniö		x	x			x	Laaja hyvinvointikertomus, jossa tavoitteena väkivaltatyön osalta kuntalaisen turvallisuus	Tanja Honkanen	Ei ole käytössä, mutta pohditaan Ankkurimallin käyttöönottoa	Väkivaltatyön koordinaattori ja hyvinvointikoordinaat-tori
Pirkkala										
Punkalaidun										
Pälkäne										
Ruovesi-Virrat										
Sastamala	X			X		X?		Kaija Saari, kaija.saari@sastamala.fi, aloittanut 10/2018 lähisuhdeväkivaltatyön yhdyshenkilönä	MARAK -toiminta	MARAK -työryhmän sihteeri

Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma

HALLITUKSEN KÄRKIHANKE

Kuntakysely

	Kunta/kuntayhtymästrategia		Turvallisuussuunnitelma		Lasten ja nuortenhyvinvointisuunnitelma		Muualle kirjattu, mihin?	Väkivaltatyön koordinaattori, kuka?	Käytössä olevat väkivaltatyön mallit	Tilastointi, kuka tekee?
	Kyllä	Ei	Kyllä	Ei	Kyllä	Ei				
Tampere										
Urjala		x	x		x		Urjalan sosiaalitoimella on ollut käytössä oma malli, mutta nyt laaditaan yleinen ohjelma.	Rina Reini-Laaksonen rina.reini-laaksonen@urjala.fi	Perhe- ja lähisuhdeväkivallan systeeminen ja integroitu hoito MARAK-malli Ensi-ja turvakotiliiton koulutuksissa saadut mallit	Rina Reini-Laaksonen
Valkeakoski										
Vesilahti										
Ylöjärvi		x	x		x Suunnitelmaa ollaan juuri päivittämässä ja väkivaltatyö tullaan lisäämään uuteen versioon		Kuntastrategiassa ja turvallisuussuunnitelmassa väkivaltatyö on sisällytetty yleisesti turvallisuusteeman alle. Eri työyksiköiden ja hallintokuntien turvallisuussuunnitelmissa tämän tulisi näkyä, mutta käytännöt vaihtelevat. Kattavaa tietoa koko kaupungin tilanteesta ei ole.	ei	THL:n lähisuhdeväkivallan seulalomake Ohjeistus lasten kaltoinkohtelun selvittämiseksi	ei

Juurruttamissuunnitelma

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

Opetus- ja kulttuuri-ministeriö

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Juurruttamissuunnitelman keskeiset elementit

TIETO JA OSAAMINEN JUURTUMISEN PERUSTANA

- Kansainvälinen, valtakunnallinen, maakunnallinen ja kunnallinen osaaminen ja osaamisen jakaminen; koulutukset/ konsultointi
- Yhteistyö yli organisaatio- ja kuntarajojen
- Kehittämistyöryhmä; kunta, liikelaitos, järjestö
- THL-konsultaatiot
- Kirjalliset ja verkkomateriaalit
- Yliopistoyhteistyö

RAKENTEET, JOISSA JUURTUMINEN TAPAHTUU

- Maakunnan LAPE-ryhmän ja kuntien LAPE-ryhmien jatkuminen
- Maakunnallinen väkivaltatyön koordinaattoreiden verkostoituminen
- Maakunnalliset esimiesverkostot
- Kunnalliset hyvinvointisuunnitelmat ja strategiat, mihin ehkäisevän väkivaltatyöntavoitteet ja keinot ovat kirjatut
- Maakunnallisesti/ kunnallisesti yhteisesti sovitut toimintaohjeet ja esitteet
- Avainhenkilötoiminta

JOHTA-MINEN

VALTAKUNNALLISET JUURTUMISTA TUKEVAT TOIMENPITEET

- Luo luottamusta-Puutu väkivaltaan – verkkokoulutus alk. keväällä 2019
- MARAK-moniammatillisen riskinarviointityöryhmän maakunnallistuminen (OT-keskus?)
- AVI:n rooli tulevaisuudessa?
- NAPE:n rooli tulevaisuudessa?; Istanbulin sopimuksen toimeenpanosuunnitelman edellyttämä yhteensovittamiselin toimenpiteinään mm. kartoittaa väkivaltapalvelut kunnassa, verkostoituminen sekä koordinointi
- THL:n rooli; tilastointi

VASTUUT, JOTKA ON SOVITTU/ SOVITTAVA JUURTUMISEN TUEKSI

- Maakunnallisten/ kunnallisten väkivaltatyön koordinaattoreiden ja työryhmien nimeäminen (yhd. Tampereen Väkivaltatyön Verkoston kanssa?)
- Yhteistyö mm. järjestöjen, eri toimijoiden ja tulevan perhekeskuksen palveluverkoston kanssa
- Maakunnan LAPE-ryhmä, kuntien LAPE-ryhmät?

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ
Opetus- ja kulttuuri-ministeriö
TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

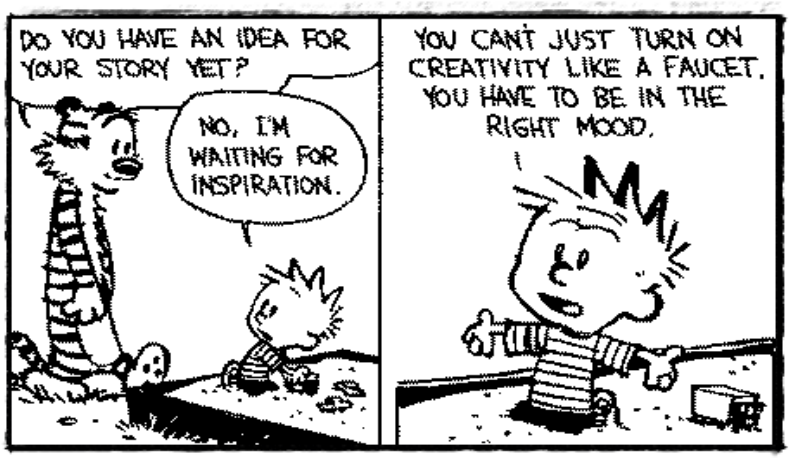

Paras tapa ehkäistä väkivaltaa on puhua väkivallasta!

Break the silence – speak the violence

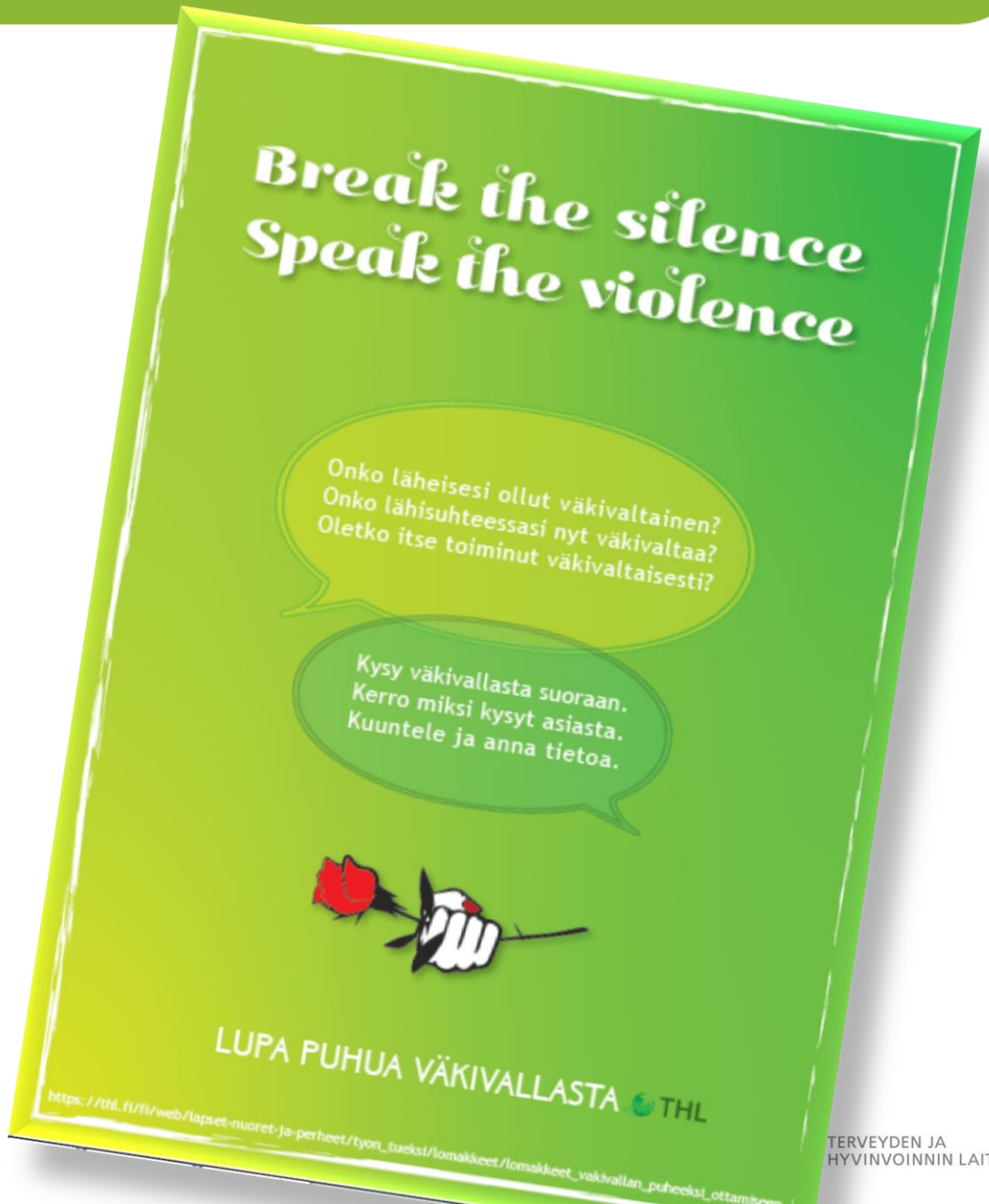

Suunnittelu & toteutus
Pasi Immonen

Työkaluja

- **Kunnalliset nimetyt väkivaltatyön työntekijät**
  - **avainhenkilöt**
  - **koordinaattorit**
  - **kunnalliset/ maakunnalliset verkostot**
- Päivitetyt ja ajantasaiset väkivaltatyön palveluiden esitteet; yhteystiedot ym.
  - Älä vaikene väkivallasta –esite
  - https://www.tampere.fi/tiedostot/aa/5iy627Mbk/alavaikene_vakivallasta.pdf
- THLn materiaalipankki
  - https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/lahisuhde_perhevakivallan_ehkaisytyo

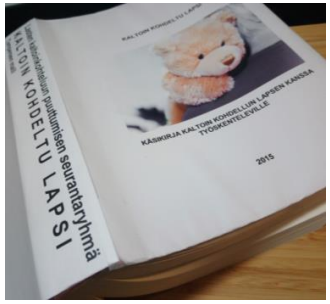

- Väkivaltatyö kirjattuna kuntien strategioihin, turvallisuusohjeeseen ja hyvinvointisuunnitelmiin
- Väkivaltatyön käytössä olevat mallit ja toimintaohjeet
- Koulutus; lähikoulutus + verkkokoulutus
- **Älä unohda väkivallan tekijän kohtaamista/ hoitoa!**

Väkivallasta kysyminen

Lähisuhdeväkivallasta kysytään systemaattisesti kaikissa sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköissä osana asiakkaan/potilaan elämäntilanteen kartoitusta ja huolellisia esitietoja.

Väkivallasta kysyminen tapahtuu suodatinkysymysten avulla
a) Suodatin- ja kartoituslomakkeen henkilötietokohdat täytetään kussakin toimintayksikössä soveltuvin osin.

b) Väkivallasta kysyminen tapahtuu aina asiakkaan/potilaan kanssa kahden kesken.

c) Kerro, että lähisuhdeväkivalta vaikuttaa haitallisesti asiakkaan/potilaan ja hänen lastensa hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen ja siksi asian kartoittaminen on osa huolellisten esitietojen keräämistä ja asiakkaan/potilaan hyvää hoitoa ja auttamista. Väkivallasta kysyminen ja väkivallan kartoitus tapahtuu asiakkaan/potilaan ja työntekijän välisessä vuorovaikutuksessa, jossa tärkein tehtäväsi on luottamuksellisen ja turvallisen ilmapiirin rakentaminen.

d) Väkivallasta kysyminen ei ole turvallista mahdollisen väkivallan tekijän tai tekijälle läheisen henkilön, eikä toisten asiakkaiden/ potilaiden läsnä ollessa. Älä koskaan anna lomaketta asiakkaan/potilaan itse täytettäväksi tai mukaan kotiin.

https://thl.fi/documents/732587/741077/THL_suodatin_kartoituslomake_A4.pdf

KKL –Kaltoin kohdeltu lapsi –toimintaohje & käsikirja

TOIMINTAOHJE VIRANOMAISKÄYTTÖON:
Kun epäilet lapseen kohdistunutta pahoinpitelyä tai seksuaalista hyväksikäyttöä

Kaikilla ilmoitusvelvollisilla (Lastensuojelulaki 25 §) henkilöillä on **velvollisuus tehdä salassapitosäännösten estämättä viipymättä 1) ilmoitus poliisille ja 2) lastensuojeluilmoitus**, kun heillä on tehtävässään tietoon tuleiden seikkojen perusteella syytä epäilä alle 18-vuotiaseen kohdistunutta seksuaali- ja/tai pahoinpitelyrikosta. "Ilmoitus poliisille" ei ole rikosilmoitus. Tutkinnassa poliisi selvittää onko rikosta tapahtunut. **Epäily riittää ilmoituksen tekemiseen ja sitä ei voi delegoida.**

1. Yhteydenotto poliisiin. Tampereen pääpolisiteseman puhelin on 02 9544 5316 (joka päivä klo 08-16). Muina aikoina, tai jos numeroon ei saada yhteyttä, voi soittaa poliisin tilannekeskukseen 02 9541 4996. Yhteydenotto voi olla konsultoiva, puhelun aikana voidaan sopia kirjallisen ilmoituksen tekemisestä ja ohjeista jatkotyöskentelyä varten (esim. mitä ilmoitetaan lastensuojeluilmoituksen yhteydessä sosiaalityöntekijälle, kuka kertoo ja missä vaiheessa huoltajille ja/tai lapsesta huolta pitävälle henkilölle, lapselle ja muille asianosaisille, kuka ohjaa lääkärin tutkimuksiin). Huom! Poliisin numerot ovat viranomaiskäyttöön (lastensuojelulaissa ilmoitusvelvolliset tahot).

2. Yhteydenotto ja ilmoitus lastensuojeluun. Lastensuojelupäivystyksen puhelin 040 565 5520 arkisin klo 9-15. Yötaisen ulkopuolella ota yhteyttä sosiaalipäivystykseen numeroon 0500 626 992. Mikäli lapsella on jo asiakkuus joko perhepalveluissa tai lastensuojelussa, eikä asian arvioida olevan kiireellinen, voit ottaa yhteyttä lapsen asiasta vastaavaan sosiaalityöntekijään. Lastensuojeluilmoituksen vastaanottaja varmistaa aikarajojen puitteissa lapsen tarpeen käydä lääkärissä sekä tarvittaessa järjestää kriisipuu perheelle.

Lisäksi
Lääkärin tutkimukset: Muista ohjata tarvittaessa lääkärin tutkimuksiin löydösten dokumentoimista, näytteiden ottamista varten sekä tarvittaessa hoitoon ohjaamiseksi. Ohjaa tutkimuksiin perusteella *'mitä lyhyempi aika epäilystä tapahtumasta, sitä kiireemmin tutkimukseen'*:
- *viivytöntä, jos epäilystä tapahtumasta on alle 2 viikkoa*
- *kiireettömästi, jos tapahtumasta on yli 2 viikkoa*

Mikäli olet epävarma, miten asiassa tulisi edetä tai pohdit muita kysymyksiä epäilyyn liittyen, on mahdollista konsultoida poliisin ja lastensuojelun lisäksi Tayslin lasten oikeuspsykiatrian työryhmää, jonka viranomaiskäyttöön on tarkoitettu konsultaatiopuhelin 050 562 7886 arkisin klo 9-15. Muina aikoina voi ottaa yhteyttä lastentautien päivystykseen puh. 03 3116 4546.

Tärkeitä asioita haastattelua varten:
Huomioi, **että** epäily voi tulla esille eri tavoin. Mikäli lapsi kertoo spontaanisti epäilyyn liittyvää, pyri suhtautumaan rauhallisesti. Älä tuo keskusteluun uusia asioita ja kysy mahdollisimman vähän kirjaten sanatarkasti (heti tilanteen jälkeen) ylös esitetyt kysymykset ja vastaukset. Jos kysyt, käytä mahdollisimman avoimia ja neutraaleja kysymyksiä tarkentamaan lapsen jo kertomaa asiaa ("Mitä tarkoitat X:llä?"). Käytä lapsen omia ilmaisuja. Älä tuldise. Pyri olemaan lapselle empaattinen, tukeva ja kuunteleva. Vältä syyllistämästä lasta. **Älä haastattele epäiltyä rikoksesta saattajasi läsnä ollessa.**

Sosiaali- ja terveydenhuollon tavoitteena on auttaa lapsia ja perheitä ottaen huomioon heidän kokemuksensa. Rikosoikeudellisen näkökulman tehtävänä on selvittää, onko rikosta tapahtunut. Huomioi oma roolisi ilmoitusvelvollisena, kun [illegible] rikoksesta sekä alkeellisten ja väärien epäiltyjen mahdollisuus. Pyri [illegible] asioihin liittyen.

[illegible] hyvät edellytykset jatkotyöskentelylle ja lapsen ja perheen hyvinvoinnille. [illegible] mahdollisimman ennallaan.

Miten toimia sen jälkeen, kun ilmoitukset on tehty lapsiin kohdistuneissa pahoinpitely- tai seksuaalirikosepäilyissä?

- Huomioi mahdollisen tutkinnan eri vaiheet. Missä vaiheessa kohtaatkin lapseen liittyvää pahoinpitelyn tai seksuaalisen hyväksikäytön epäilyä ja/tai epäily herätätä kysymyksiä, älä epäröi konsultoida poliisia (Tampereen pääpolisiteseme, puhelin 02 9544 5316 tai tapauksesen nimettyä tutkijaa, mikäli sellainen on tiedossa). Esitutkintaa ei ole kuitenkaan mahdollista avata muille kuin asianosaisille, joten oman roolin ymmärtäminen tässäkin vaiheessa on tärkeää. Voit konsultoida tarvittaessa myös lasten oikeuspsykiatrian työryhmää (puhelin 050 562 7886).
- Varmista osaltasi, että perhe saa tukea tilanteeseen. Rikosepäily on kriisi koko perheelle ja myös lapsen vanhemmat tarvitsevat apua, jotta he kykenevät tukemaan lasta. Sosiaalipäivystyksen/ lastensuojelun tehtävänä on lapsen turvaaminen, varmistaa kriisiapu ja muu tarvittava tuki lapselle ja vanhemmille. Jatka sitä perheen tukemista oman työroolisi mukaisesti ja tue mahdollisuuksiesi mukaan lapsen turvallisen ja tavallisen arjen jatkumista.
- Lapsen hoidon suunnittelussa lähtökohtana tulee olla lapsen etu. Lapsen terveys tulee asettaa rikosasian selvittämisen edelle. Lapsen hoito on suunniteltava aina yksilöllisesti, kuitenkin yhteistyössä poliisin ja muiden toimijoiden kanssa. Vanhempien tai lapsesta huolta pitävien aikuisten rooli on myös tärkeää huomioida ja heille riittävän tiedon jakaminen on sitä tärkeämpää, mitä pienemmästä lapsesta on kyse.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tavoitteena on auttaa lapsia ja perheitä ottaen huomioon heidän subjektiiviset kokemuksensa ja hoitotyössä voidaan pidättäytyä objektiivisen totuuden etsimisessä. Huomioi, että hoitoon ohjautuvat myös lapset ja nuoret, joiden osalta epäily ei saa vahvistusta. Olosuhteet, jotka ovat synnyttäneet väärät syytöksiä ja epäilyjä, voivat olla riskitekijä lapsen psyykkiselle hyvinvoinnille ja on mahdollista, että lapsi oireilee muihin asioihin liittyen. Joskus on niin, että pahoinpitelyä tai lapseen kohdistunutta seksuaalista hyväksikäyttöä on tapahtunut, mutta riittävää rikosoikeudellista näyttöä ei tule. Lapsi ei aina halua/osaa/uskalla kertoa kokemistaan asioista.

Jos tapahtuneesta ei ole tehty vielä ilmoitusta poliisille tai poliisi ei ole vielä kuullut uhria, on kriisiauttajan huolehdittava, ettei kriisiapu vaikuta asiakkaan muistikuviin tapahtumista. Erityisesti alaikäisten kohdalla auttajan on syytä varmistaa poliisilta, ettei kriisiapu tai muun hoito vaaranna tutkintaa ja että niiden aloittamisella ei ole estettä. Välttämätön kriisiapu on kuitenkin annettava aina asiakkaan tilanteen niin vaatiessa, rikosprosessin vaiheesta riippumatta. Tällöin on hyvä välttää keskustelua itse tapahtumasta ja vaikuttamista asiakkaan muistikuviin tai käsityksiin tapahtuneesta.

Jatkohoitoa tai kriisitukea antavia tahoja Tampereella:
- Sosiaalipäivystys puhelin 0500 626 992
- Tampereen kaupungin Perhepuutola (alle 13-vuotiaat lapset ja vanhemmat) puhelin 040 500 7910, neuvonta ja ajanvaraus ma, ke klo 12 - 14 ja to klo 9 - 11
- Setlementti Tampere/ Perheväkivaltaklinikka (kriisiapu vanhemmille ja läheisille) puhelin 040 520 8255 ajanvaraus ma ja ke klo 12-13
- Setlementti Tampere/ Seksuaaliväkivaltatyön yksikkö Vältä! (kriisiapu vanhemmille ja läheisille) puhelin 045 279 8090 arkisin klo 9-15
- Rikosuhripäivystys, Pirkanmaan palvelupiste (tuki rikosprosessiin, myös läheisille ja todistajille) puhelin 050 309 1551
- Kriisikeskus Osvitta puhelin 0400 734 793
- Tampereen ensi- ja turvakoti, Perhekulma Puhuri puhelin 050 355 2629, 050 572 8749
- Tampereen kaupungin nuorisopsykiatria (viranomaisläheteillä) puhelinvaihde 03 565 716
- Taysin Nuorisopsykiatria (13-17-vuotiaat nuoret, lääkärin lähetteellä)
- Taysin Perhe- ja pikkulapsipsykiatrian yksikkö (alle 4-vuotiaat lapset, lääkärin lähetteellä)
- Taysin Lasten traumapsykiatrian yksikkö (4-14 -vuotiaat lapset, lähetteellä)

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ
Opetus- ja kulttuuri-ministeriö
TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma

HALLITU KÄRKIH

OTA VÄKIVALTA PUHEEKSI
OTA VÄKIVALTA PUHEEKSI

OTA VÄKIVALTA PUHEEKSI

Työntekijänä omalla työpisteelläsi olet avainasemassa, kun on kyseessä lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäiseminen ja siihen puuttuminen: olet väkivallan katkaisuprosessin ensimmäinen linkki. Tämä muistilista on työväline, joka auttaa sinua lähestymään vaikeitakin tilanteita ja ottamaan väkivallan puheeksi asiakkaan kanssa. Asiakkaan kohtaaminen ei välttämättä aina mene listassa esitetyssä järjestyksessä. Käytä sitä silloin siten, että keskustelu on luontevaa.

- Ole aina avoin, rehellinen ja myötätuntoinen asiakasta kohtaan. Sinulla on lupa kertoa mikä on oikein ja mikä väärin. Huolehdi, että asiakas ymmärtää mitä puhut ja että ymmärrät mitä hän kertoo. Ota tulkki tarvittaessa mukaan. Älä koskaan tyydy asiakkaan mukana olevan sukulaisen tai tuttavan tulkkausapuun. Kohtaa asiakas niin, että hänen on mahdollista puhua sinulle ja työtoverillesi yksin.
- Tilanteet ovat aina erilaisia. Voi olla, että asiakas ei ole halukas kertomaan väkivallasta epäilyksistäsi huolimatta. Tällöin tulee sopia uusi aika. Muista myös, että sinulla voi olla rikoksesta ilmoitusvelvollisuus (esim. lastensuojelulaki, asiakaslaki).
- Dokumentoi asiakastilanne ja kerro asiakkaalle aina mitä kirjaat. Tämä on tärkeää, sillä esimerkiksi lasten huolto- ja tapaamiskiistoissa aineisto voi olla yksi tärkeimmistä asiakirjoista.
- Ole tietoinen alueesi palveluista. Älä koskaan jätä asiakasta yksin, jos sopivaa palvelua ei löydy. Tapaa asiakas uudelleen.
- Muistilistan tueksi voit löytää lisää tietoa: Parisuhdeväkivalta puheeksi – opas terveydenhuollon ammattihenkilöstölle äitiyshuollossa ja lasten terveyspalveluissa http://www.hyvan.helsinki.fi/daphne/vakivalta.pdf sekä internetsivuja www.nettiturvakoti.fi. Käytä sivujen tietoutta hyväksesi ennen ja jälkeen kun kohtaat mahdollisen väkivallan kokijan tai tekijän.

Kun keskustelet mahdollisesti väkivallan kohteeksi joutuneen kanssa...

- Kysy väkivallasta suoraan.
- Kuuntele myötätuntoisesti ja avoimesti.
- Varmista, että mahdollinen väkivallan tekijä ei ole paikalla.
- Kerro miten monimuotoista väkivalta on.
- Ota väkivaltaan kantaa: kerro, että se on rikos ja että sinulla on tietynlaisista rikoksista ilmoitusvelvollisuus.
- Kerro, että väkivalta ja riita ovat eri asioita ja että väkivalta useimmiten jatkuu, ellei siihen puututa.
- Kartoita asiakkaan omia kokemuksia ja käsityksiä väkivallasta.
- Kerro, että asiakas saa apua ja saata hänet tarjolla oleviin palveluihin. Tarvittaessa sovi uusi tapaaminen.
- Arvioi väkivallan kokijan ja perheen välitön turvallisuuden tarve. Selvitä onko asiakkaan turvallista palata kotiin.
- Tee asiakkaan kanssa hänelle turvasuunnitelma.

Kun keskustelet mahdollisesti väkivaltaisesti käyttäytyneen kanssa...

- Kysy väkivallasta suoraan (työparin käyttö on suositeltavaa).
- Kuuntele myötätuntoisesti ja avoimesti.
- Kerro miten monimuotoista väkivalta on.
- Ota väkivaltaan kantaa: kerro, että se on rikos ja että sinulla on tietynlaisista rikoksista ilmoitusvelvollisuus.
- Kerro, että väkivalta aiheuttaa seuraamuksia, jotka ovat väkivallan kokijalle, muille perheen jäsenille ja asiakkaalle itselleen tuhoisia.
- Kerro, että väkivalta ja riita ovat eri asioita ja että väkivalta useimmiten jatkuu, ellei siihen puututa.
- Ole kiinnostunut ja kartoita asiakkaan omia kokemuksia ja käsityksiä väkivallasta.
- Kerro, että asiakas saa apua ja saata hänet tarjolla oleviin palveluihin. Tarvittaessa sovi uusi tapaaminen.
- Arvioi perheenjäsenten turvallisuus ja avun tarve.
- Toimi arvion mukaisesti ja kysy asiakkaan ymmärrystä muiden perheenjäsenten tämänhetkisestä turvallisuudesta.

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

Etelä-Suomen lääninhallitus

...us- ja ...nisteriö

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

https://thl.fi/documents/605877/747474/ota_vakivalta_puheeksi_kortti_fi.pdf

3.12.2018
Väkivallan ehkäisy kunnissa ja maakunnassa -koulutus

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

Opetus- ja kulttuuri-ministeriö

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma

HALLITUKSEN KÄRKIHANKE

Tervetuloa
Väkivallan ehkäisy kunnissa ja maakunnassa -koulutukseen
3.12.2018 klo 8.30-15.30,

Tampereen kirjasto Metso, Pirkankatu 2, Lehmus-sali

Tule kuulemaan valtakunnallista, maakunnallista ja kunnallista asiaa väkivaltatyön kehittämisestä sekä mm. Luo luottamusta -Puutu väkivaltaan -verkkokoulutuksen etenemisestä, lähisuhdeväkivaltatyöstä erotilanteissa sekä kiusaamisen ehkäisystä, puuttumisesta ja hoidosta!

8.30 - 9.00 *Aamukahvi*

9.00 -10.00 **Tervetuloa ja kuulumiset Pirkanmaan LAPE ehkäisevän väkivaltatyön kehittämisestä,**
Pirkanmaan LAPE, projektikoordinaattori Pähi Viitanen-Marcheglano

10.00 -11.15 **Valtakunnalliset väkivaltatyön kuulumiset,**
THL, kehittämispäällikkö, Martta October

11.15 -12.15 *Ruoka (omakustanteinen)*

12.15 -13.00 **Luo luottamusta -Puutu väkivaltaan -verkkokoulutus** (EPRAS),
THL, projektipäällikkö Elisa Niklander, ja
Tampereen kaupunki, sairaanhoitaja Noora Kannisto

13.00 -13.45 **Lähisuhdeväkivalta erotilanteissa,**
Pirkanmaan LAPE, projektikoordinaattori Marja Oil ja kokemusasiantuntija

13.45 -14.15 *Kahvi*

14.15 -14.45 **Kiusaamiseen puuttuminen; Malli tunne ja vuorovaikutustaidoista ja kiusaamisen ja häirinnän ehkäisystä,**
Pirkanmaan LAPE, projektikoordinaattori Susanna Raivio

14.45 -15.30 **Kiusaaminen ilmiönä ja kiusaamisen hoito,**
Setlementti Tampere ry, vastaava krisityöntekijä Mari McAlester

Ilmoittautuminen https://palvelut2.tampere.fi/e3/lomakkeet/17381/lomake.html

MUKANA HALLITUKSEN KÄRKIHANKEESSA

Teemme yhdessä lasten, nuorten ja perheiden hyvää arkea

LAPE

Pirkanmaan LAPE

Ehkäisevän väkivaltatyön kehittäminen

Projektikoordinaattori

Päivi Viitanen-Marchegiano

paivi.viitanen-marchegiano@tampere.fi

puh. 040 639 7358

www.lapepirkanmaa.fi

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ | Opetus- ja kulttuuri-ministeriö | TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS